

עַל אֱלֹהִים אֲנִי בּוֹכֶיָה
עֵינַי עֵינַי יִרְדּוּ מִיָּם
כִּי רָחֵק מִמֶּנִּי מְנַחֵם מְשִׁיב נֶפְשִׁי
הָיוּ בְנֵי שׁוֹמְמִים כִּי גֵבַר אֹיֵב: ס
(איכה פרק א פסוק טז)

מלחמות ה'

ליקוט בזמן הרוגי טולוז כה אדר תשע"ב
מאת גרשון יוסף הכהן פרקוף
לחזק את עם ישראל בזמן צרתם

054-809-9503

gparkof1@gmail.com

מלחמות ה"

סכס

1. משנאיך - אלו שונאי ישראל
2. שכל מי ששונא את ישראל כאלו שונא את מי שאמר והיה העולם
3. אורייתא וקודשא בריך הוא וישראל כולהו חד הוא
4. ומלחמה להרחיב את גבול ישראל היא ג"כ בבחינת מלחמה ליחד את השם
5. וַיֹּאמֶר כִּי יָד עַל כָּס יְהוָה מִלְחָמָה לִיקְנוֹן בְּעַמְלֵק מְדַר דָּר
6. שלשה סימנים יש באומה זו: הרחמנים, והביישנים, וגומלי חסדים

*

1. משנאיך - אלו שונאי ישראל

במדבר פרק י

(לה) וַיְהִי בְּנִסְעַ הָאָרֶץ וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה קוֹמָה יְקֹנֶן וַיִּפְצוּ אֲיֹבֵיךָ וַיִּנְסוּ מִשְׁנֵאיִךָ מִפְּנֵיךָ :

(לו) וּבְנַחָה יֹאמֶר שׁוֹנֵה יְקֹנֶן רַבּוֹת אֲלֵפֵי יִשְׂרָאֵל : פ

רש"י במדבר פרק י

(לה) ויהי בנסע הארץ - עשה לו סמניות מלפניו ומלאחריו, לומר שאין זה מקומו. ולמה נכתב כאן, כדי להפסיק בין פורענות לפורענות וכו' כדאיתא בכל כתבי הקדש (שבת קטז א) :

קומה ה' - לפי שהיה מקדים לפנייהם מהלך שלשת ימים, היה משה אומר עמוד והמתן לנו ואל תתרחק יותר במדרש תנחומא בויקהל :

ויפוצו אויביך - המכונסין :

וינסו משנאיך - אלו הרודפים :

משנאיך - אלו שונאי ישראל, שכל השונא את ישראל שונא את מי שאמר והיה העולם, שנאמר (תהלים פג, ג) ומשנאיך נשאו ראש, ומי הם, על עמך יערימו סוד :

2. שכל מי ששונא את ישראל כאלו שונא את מי שאמר והיה העולם

ספרי במדבר פרשת בהעלותך פיסקא פד

וינוסו משנאיך, וכי יש שונאים לפני מי שאמר והיה העולם אלא מגיד הכתוב **שכל מי ששונא את ישראל כאלו שונא את מי שאמר והיה העולם** כיוצא בו אתה אומר וברוב גאונך תהרוס קמיך (שמות טו ז) וכי יש קמים לפני מי שאמר והיה העולם אלא מגיד הכתוב שכל מי שקם על ישראל כאלו קם על המקום וכן הוא אומר אל תשכח קול צורריך שאון קמיך עולה תמיד (תהלים עד כג) [כי הנה אויביך ה' (שם/תהלים/ צב י) כי הנה רחיקיך יאבדו (שם/תהלים/ עג כז)] כי הנה אויביך יהמיון ומשנאיך נשאו ראש (שם פג ג) מפני מה על עמך יערימו סוד (שם/תהלים פ"ג/ ד) הלא משנאיך ה' אשנא ובתקוממיך אתקוטט תכלית שנאה שנאתים לאויבים היו לי (שם/תהלים/ קלט כא - כב) וכן הוא אומר כי הנוגע בכס כנוגע בבבת עינו (זכריה ב יב) ר' יהודה אומר בבת עין לא נאמר אלא בבת עינו כביכול כלפי מעלה כתוב מדבר אלא שכינה הכתוב כיוצא בו למה שמתני למפגע לך ואהיה עלי למשא (איוב ז כ) אלא שכינה הכתוב כיוצא בו והנס שולחים את הזמורה אל אפס (יחזקאל ח יז) אלא שכינה הכתוב כיוצא בו הלא אתה מקדם ה' אלהי קדושי ולא נמות (חבקוק א יב) אלא שכינה הכתוב כיוצא בו וימירו את כבודם בתבנית שור אוכל עשב (תהלים קו כ) אלא שכינה הכתוב כיוצא בו ואם ככה את עושה לי הרגני נא הרוג אם מצאתי חן בעיניך ואל אראה ברעתי (במדבר יא טו) אלא שכינה הכתוב [כיוצא בו ועמי המיר כבודו (ירמיה ב יא) אלא שכינה הכתוב] כיוצא בו אל נא תהי כמת אשר בצאתו מרחם אמו ויאכל חצי בשרו (במדבר יב יב) אלא שכינה הכתוב [אף כאן אתה אומר בבת עינו ר' יהודה אומר בבת העין לא נאמר אלא בבת עינו כביכול כלפי מעלה הכתוב מדבר]

וכל מי שעוזר את ישראל כאלו עוזר את מי שאמר והיה העולם שנאמי' אורו מרוז אמר מלאך ה' אורו ארור יושביה כי לא באו לעזרת ה' לעזרת ה' בגבורים (שופטים ה כג) רבי שמעון בן אלעזר אומר אין לך חביב בכל הגוף כעין ומשל בה את ישראל משל אדם לוקה על ראשו אינו אומץ אלא עיניו הא אין לך חביב בכל הגוף כעין ומשל בה את ישראל וכן הוא אומר מה ברי ומה בר בטני ומה בר נדרי (משלי לא ב) ואומר כי בן הייתי לאבי רך ויחיד לפני אמי (שם/משלי/ ד ג) ר' יוסי בן אלעזר אומר כאדם שמושיט אצבעו לתוך עינו ומחטטה פרעה שנגע בכס מה עשיתי לו מרכבות פרעה וחילו ירה בים (שמות טו ד) סיסרא שנגע בכס מה עשיתי לו מן שמים נלחמו הכוכבים ממסילותם נלחמו עם סיסרא (שופטים ה כ) סנחריב שנגע בכס מה עשיתי לו ויצא מלאך ה' ויך

במחנה אשור (מלכים ב' יט לה) נבוכדנצר שנגע בהם מה עשיתי לו ועשבא כתורין יאכל (דניאל ד ל) המן שנגע בכם מה עשיתי לו ואותו תלו על העץ (אסתר ח ז) וכן אתה מוצא כל זמן שישראל משועבדים כביכול שכינה משתעבדת עמהם שנאמר ויראו את אלהי ישראל ותחת רגליו כמעשה לבנת הספיר (שמות כד י) וכה"א בכל צרתם לו צר (ישעיה סג ט) אין לי אלא צרת צבור צרת יחיד מנין ת"ל יקראני ואענהו עמו אנכי בצרה (תהלים צא טו) וכן הוא אומר ויקח אדני יוסף אותו וגוי ויהי ה' את יוסף (בראשית לט כ - כא) וכן הוא אומר מפני עמך אשר פדית לך ממצרים גוי ואלהיו (שמואל ב' ז כג).

ר' אליעזר אומר עבודה זרה עברה בים עם ישראל ואיזה זה זה פסלו של מיכה ר' עקיבא אומר אלמלא מקרא שכתוב אי אפשר לאומרו אמרו ישראל לפני המקום פדית את עצמך וכן את מוצא שכל מקום שגלו שכינה עמהם שני הנגלה נגליתי אל בית אביך בהיותם במצרים בבית פרעה (שמואל א' ב כז) גלו לבבל שכינה עמהם שני למענכם שולחתי בבלה (ישעיה מג יד) [גלו לעילם שכינה עמהם שני ושמתי כסאי בעילם (ירמיה מט לח)] גלו לאדום שכינה עמהם שני מי זה בא מאדום חמוץ בגדים מבצרה (ישעיה סג א) וכשהם חוזרים שכינה חוזרת עמהם שנאמר ושב ה' אלהיך את שבותך (דברים ל ג) והשיב לא נאמר אלא ושב ה' ואומר אתי מלבנון כלה אתי מלבנון תבואי (שה"ש = שיר השירים = ד ח). רבי אומר כאן אתה אומר קומה ה' וכאן אתה אומר שובה ה' כיצד יתקיימו שני כתובים הללו מגיד הכתוב כשהיו ישראל נוסעים היה עמוד הענן מקופל [ועומד ולא היה מהלך עד שמשה אמר לו קומה ה' וכשהם חונין היה עמוד ענן מקופל ועומד] ולא היה פורס עד שהיה אומר שובה ה' נמצית מקיים קומה ה' ונמצית מקיים שובה ה'.

3. אורייתא וקודשא בריך הוא וישראל כולו חד הוא

זוהר כרך ג (ויקרא) פרשת אמור דף צג עמוד ב

הדר ואמר ויהי ערב ויהי בקר יום אחד דלילה לית בלא יום ולית יום בלא לילה ולא אקרי אחד אלא בזווגא חד וקודשא בריך הוא וכנסת ישראל אקרי אחד ודא בלא דא לא אקרי אחד, ת"ח בגין דכנסת ישראל השתא בגלותא כביכול לא אקרי אחד ואימתי אקרי אחד בשעתא דיפקון ישראל מן גלותא וכנסת ישראל אהדרת לאתרהא לאזדווגא ביה בקודשא בריך הוא הדא הוא דכתיב (זכריה יד) ביום ההוא יהיה יי' אחד ושמו אחד, (בגין כך ויהי ערב ויהי בקר יום אחד) ודא בלא דא לא אקרי אחד, ת"ח מועדי יי' אשר תקראו וגוי' לזמנא כלא לאתר חד ולאשתכחא כלא בשלימו ברזא דאחד ולמהוי ישראל לתתא (בזווגא חדא) גוי אחד בארץ, תינח קודשא בריך הוא בכנסת ישראל דאקרי אחד ישראל לתתא דאינון זמינין כגונא דלעילא במה יקרין אחד, אלא בירושלם דלתתא יקרין ישראל אחד מנא לן דכתיב (שמואל ב' ז) גוי אחד בארץ, ודאי בארץ הם גוי אחד עמה אקרין אחד ולא אינון בלחודייהו דהא ומי כעמך ישראל גוי אחד סגי ליה אבל לא אקרין אחד אלא בארץ בזווגא דהאי ארץ כגוונא דלעילא ובגין כך כלא קשיר דא בדא זווגא חדא זכאה חולקיהון דישראל, ששת ימים תעשה מלאכה אתמר והא אוקמוה:

דגל מחנה אפרים שמות פרשת בשלח

או יאמר ויבואו מרתה ולא יכלו לשתות מים ממרה כי מרים הם וגוי ויורוהו ה' עץ וישלך אל המים וימתקו המים, על דרך הנ"ל אך אין מדרש בלא חידוש כי זה גלוי שהתורה נקרא מים כמו שכתוב (ישעיה נ"ה, א') הוי כל צמא לכו למים (עיין בבא קמא י"ז א), ויש לומר בזה כי צמא הוא מספר קל"א שהוא מספר סמא"ל ועל ידי התורה שהוא מים הוא מתבטל כמו דאיתא (קידושין ל' ב) משכהו לבית המדרש אם אבן הוא נימוח ואם ברזל הוא מתפוצץ היינו מחמת קדושת בית המדרש שלומדים שם תורה ומתפללים ממילא הוא מתבטל ונמתקין כל הדינים שהם בחינת ברזל ונעשו חסדים גמורים בחינת מים, ולכן התורה נקרא מים כי הוא נביעו לכל הנבראים שכולם הם חיים וקיימים על ידי התורה ועבודה שעוסקים בהם ישראל כי **אורייתא וקודשא בריך הוא וישראל כולהו חד הוא** (זוהר ח"ג ע"ג א) ואך ורק כשממשיכין סוד אלוה בתורה על ידי שלומדים התורה לשמה אז יש בה כח אלוהות ונעשית סוד נביעו להחיות ולרפאות כמו חש בראשו יעסוק בתורה וכו' (עירובין נ"ד א) וכן זכה נעשה לו סם חיים וכו' (יומא ע"ב ב), כמו שאמרתי כבר על פסוק (ויקרא י"ח, ה') וחי בהם אני ה' היינו כשיש בתורה אני ה' דהיינו קודשא בריך הוא ושכינתיה הנקראת אני אז וחי בהם היינו נעשה לו סם חיים אבל כשלומד חס ושלים התורה שלא לשמה רק לשם דברי שטות והבלי עולם אז הוא להיפוך חס ושלים ומזה בא התעוררות כל הדינים כיון שאינם נמתקים על ידי התורה:

4. ומלחמה להרחיב את גבול ישראל היא ג"כ בבחינת מלחמה **ליחד את השם**

שו"ת היכל יצחק אורח חיים סימן לו

ויש לי להוסיף ביאור, שמה שכותב הרמב"ם ז"ל ויידע שעל יחוד השם הוא עושה מלחמה, וכן כשהוא אומר ותהיה כוונתו ליחד את השם בלבד, אין כוונתו דוקא על מלחמה כנגד הגוים שגזרו להעביר את ישראל על הדת, שהרי הוא מדבר שם גם על מלחמת הרשות, שהיא כדי להרחיב גבול ישראל, אלא **שאורייתא וישראל וקודש' בריך הוא חד הוא**, כדברי הזוה"ק, ומלחמה להרחיב את גבול ישראל היא ג"כ בבחינת מלחמה ליחד את השם, שכל מה שכח ישראל דורשי יחודך ובפרט בארץ אשר עיני ה' אלוקין בה מראשית שנה עד אחרית שנה יגבר בעולם, יתקרב היום שעליו נאמר ביום ההוא יהי ה' אחד ושמו אחד, ולא תאמר שכבר נתפרסמה מלכות שמים בעולם, אין הדבר כך, ולא רק שלא מיצו את התוך המוסרי שבאמונת היחוד של ישראל, אלא אף בענין כשהוא לעצמו, אצ"ל בנוגע לנוצרים, שהם עדיין עובדים בשיתוף, (ואם כי במצע לתחוקה ולמשפט במדינה היהודית שחיברתי, העליתי שאין להם דין עובדי ע"ז ממש, ואעפ"י שישראל העובד בשיתוף הוא עובד עבודה זרה, מכ"מ הם רחוקים מיחוד השם), ואפילו אומות האיסלאם המתימרים למאמינים באחדות הבורא, הלא הם עוקרים מן השרש את תורת משה ונביאי ישראל, ואצ"ל תושבע"פ, ואי אפשר שייחוד השם יתפשט בעולם, כל שהוא ניתלש מן המקור האמתית שהוא ההתגלות האלוקית לישראל המתגלמת בתורת משה נביאנו נביאי האמת והצדק ותושבע"פ. שמא תאמר, הלא לצערנו העמוק יש היום הרבה מישראל ואף בארץ ישראל שאינם שלומי אמוני ישראל, אל תאמר כך, שכבר כתב רבינו הגדול ז"ל, בהלכות תשובה פרק ז' הלכה ה', וכבר הבטיחה תורה שסוף ישראל לעשות תשובה בסוף גלותו וכו'.

ואין ספק, לדעתי, שייסוד מדינה יהודית בארץ ישראל, למקדש ולמקלט לעם ישראל, זה יהי השלב של סוף הגלות, ואח"כ תבוא הגאולה, וכל המקרב את סוף הגלות, מקרב את תשובתם של ישראל, ומקרב את התפשטות ייחוד השם באמת, בעולם.

5. ויאמר כי יד על פס יה מלחמה ליקוק בעמלק מדר דר

שמות פרק יז

(טז) ויאמר כי יד על פס יה מלחמה ליקוק בעמלק מדר דר : פ

רש"י שמות פרק יז פסוק טז

(טז) ויאמר - משה :

כי יד על כס יה - ידו של הקדוש ברוך הוא הורמה לישבע בכסאו להיות לו מלחמה ואיבה בעמלק עולמית, ומהו כס, ולא נאמר כסא, ואף השם נחלק לחציו, נשבע הקדוש ברוך הוא שאין שמו שלם ואין כסאו שלם עד שימחה שמו של עמלק כולו, וכשימחה שמו יהיה השם שלם והכסא שלם, שנאמר (תהלים ט ז) האויב תמו חרבות לנצח, זהו עמלק שכתוב בו (עמוס א יא) ועברתו שמרה נצח, (תהלים שם) וערים נתשת אבד זכרם המה, מהו אומר אחריו (תהלים ט ח) והי לעולם ישב, הרי השם שלם, (תהלים שם) כונן למשפט כסאו, הרי כסאו שלם :

רמב"ן שמות פרק יז פסוק טז

(טז) כי יד על כס יה - ידו של הקדוש ברוך הוא הורמה לישבע בכסאו להיות לו מלחמה ואיבה בעמלק עולמית. ומהו כס ולא נאמר כסא, ואף השם נחלק לחציו, נשבע הקדוש ברוך הוא שאין הכסא שלם ואין השם מלא עד שימח שמו של עמלק בן עשו, ומשנמחה שמו יהי שם ה' מלא והכסא שלם, שנאמר (תהלים ט ז) האויב תמו חרבות לנצח, זהו עשו, שנאמר ועברתו שמרה נצח (עמוס א יא), אבד זכרם המה (תהלים ט ז), מה כתיב אחריו והי לעולם ישב (שם ח), הרי השם מלא, כונן למשפט כסאו (שם), הרי כסא שלם. לשון רש"י. ומדרש חכמים הוא (תנחומא תצא יא) :

ויש מפרשים כי כאשר תהיה יד על כסא ה' תהיה מלחמה לה' בעמלק, וכן תהיה מדור לדור. והענין, כי כאשר יהיה מלך בישראל יושב על כסא ה' ילחם בעמלק, והוא רמז לשאול המלך הראשון, וכן מדר דר, לאמר כי כל מלך בישראל חייב להלחם בהם עד שימחו. וגם זה מדרש הגמרא שאמרו (סנהדרין כ ב) כשהוא אומר כי יד על כס יה מלחמה לה' בעמלק מדר דר, הרי להעמיד עליהם מלך תחלה, ואין כס יה אלא מלך, שנאמר (דהיי"א כט כג) וישב שלמה, כדאיתא בפרק כהן גדול. ועל דרך הפשט נכון הוא :

ועל דרך האמת, כי היד אשר על כסא יה, והיא מלחמה לה', הויה בעמלק מדר דר, כי מדת הדין של מעלה תהיה בו למחותו לעולם מדור דור. ומדרש חכמים בשם המלא ובכסא השלם ירמוז לזה. וטעם העונש שנענש עמלק יותר מכל העמים, בעבור כי כל העמים שמעו וירגזון (לעיל טו יד), ופלשת אדום ומואב ויושבי כנען נמוגו (שם) מפני

פחד ה' ומהדר גאונו, ועמלק בא ממרחק כמתגבר על השם, ולכך אמר בו ולא ירא אלהים (דברים כה יח), ועוד כי הוא נין עשו וקרוב לנו, עובר מתעבר על ריב לא לו:¹

6. שלשה סימנים יש באומה זו: הרחמנים, והביישנים, וגומלי חסדים

תלמוד בבלי מסכת יבמות דף עט עמוד א

תריסר ירחי שתא ולא דרכיה למספדיה, נתינים ניקרינהו ונפייסינהו. +שמואל ב' כ"א+ ויקרא המלך לגבעונים ויאמר אליהם... מה אעשה לכם ובמה אכפר וברכו את נחלת ה', ויאמרו לו הגבעונים אין לנו כסף וזהב עם שאול ועם ביתו ואין לנו איש וגוי יותן לנו שבעה אנשים מבניו והוקענום לה' וגוי, מיפייס ולא פייסינהו. אמר, **שלשה סימנים יש באומה זו: הרחמנים, והביישנים, וגומלי חסדים**; רחמנים, דכתיב: +דברים י"ג+ ונתן לך רחמים ורחמך והרבך; ביישנים, דכתיב: +שמות כ"ו+ בעבור תהיה יראתו על פניכם; גומלי חסדים, דכתיב: +בראשית י"ח+ למען אשר יצוה את בניו ואת ביתו וגוי, כל שיש בו שלשה סימנים הללו ראוי להדבק באומה זו. +שמואל ב' כ"א+ ויקח המלך את שני בני רצפה בת איה אשר ילדה לשאול את ארמוני ואת מפיושת ואת חמשת בני מיכל בת שאול אשר ילדה לעדריאל בן ברזילי המחולתי. מאי שנא הני? אמר רב הונא: העבירום לפני ארון, כל שארון קולטו - למיתה, כל שאין ארון קולטו - לחיים.

¹תורה תמימה שמות פרק יז

(יד) כתב זאת זכרון בספר - שלחה להם אסתר לחכמים, כתבוני לדורות, ומצאו לה מקרא מן התורה, כתב זאת זכרון בספר, כתוב זאת מה שכתוב כאן ובמשנה תורה, זכרון - מה שכתוב בנביאים, בספר - מה שכתוב במגילה (יג) [מגילה ז' א']:

מתחת השמים - [מהו מתחת השמים] שלא יהיה נין ונכד של עמלק ולא גמל ולא חמור תחת כל השמים, שלא יאמרו הוא של עמלק(יד) [ספרי ר"פ תצא]:

(טז) כי יד על כס יה - דרש ר' שילא, מאי דכתיב (דה"א כ"ט) לך ה' הממלכה - זו מלחמת עמלק, וכן הוא אומר כי יד על כס יה (טו) [ברכות נ"ח א']:

כי יד על כס יה - תניא, ר' יוסי אומר, שלש מצות נצטוו ישראל בכניסתן לארץ, להעמיד להם מלך ולהכרית זרעו של עמלק ולבנות להם בית הבחירה (טז) ואיני יודע איזה מהן קודם, כשהוא אומר כי יד על כס יה מלחמה לה' בעמלק הוי אומר להעמיד להם מלך תחלה, שאין כסא אלא מלכות, שנאמר (דה"א כ"ט) וישב שלמה על כסא ה' למלך(יז) [סנהדרין כ' ב']:

כי יד על כס יה - תניא, ר' יהושע אומר, לכשישב הקדוש ברוך הוא על כסא מלכותו ותחי ממלכתו שלמה באותה שעה מלחמה לה' בעמלק(יח) [מכילתא]:

כי יד על כס יה - מכאן שנשבע הקדוש ברוך הוא בכסא הכבוד שלו שלא יניח כל אשר לעמלק תחת כל השמים(יט) [ספרי פ' תצא]:

מדור דור - תניא, ר' אליעזר אומר, נשבע הקדוש ברוך הוא בכסא הכבוד שלו, שאם יבא אחד מכל האומות להתגייר שיקבלוהו, ומעמלק ומביתו לא יקבלוהו, לכך נאמר מדור דור (כ) [מכילתא]: